

Základná škola, M. R. Štefánika 2007, Čadca

Národný štandard finančnej gramotnosti v podmienkach

ZŠ, M. R. Štefánika, Čadca

Príloha k ŠkVP

ISCED 1

Príloha k školskému vzdelávaciemu programu bola vypracovaná podľa národného štandardu finančnej gramotnosti verzia 1.1.

Národný štandard finančnej gramotnosti popisuje minimálne požiadavky na funkčnú finančnú gramotnosť absolventov prostredníctvom osvojených kompetencií. Tieto sú usporiadané nasledovne: **témy, kompetencie a čiastkové kompetencie.**

Témy

1. Človek vo sfére peňazí

Celková kompetencia

Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybratie a stanovenie životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb.

Čiastková kompetencia 1: Vyhodnotiť trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.

Čiastková kompetencia 2: Pochopiť vzťah ľudská práca – peniaze a etickú súvislosť medzi bohatstvom a chudobou

Čiastková kompetencia 3: Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

Čiastková kompetencia 1: Vyhodnotiť trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.

Očakávania, že žiak je schopný:

Pomenovať základné ľudské potreby a základné ľudské hodnoty.

Opísať postavenie členov rodiny pri zabezpečovaní životných potrieb.

Čiastková kompetencia 2: Pochopiť vzťah ľudská práca – peniaze a etickú súvislosť medzi bohatstvom a chudobou

Očakávania, že žiak je schopný:

Zhodnotiť svoje vlastné skúsenosti s prácami v domácnosti.

Rozlíšiť na príkladoch zo svojho okolia, čo znamená byť bohatý alebo chudobný.

Čiastková kompetencia 3: Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

Očakávania, že žiak je schopný:

Uviesť príklady hospodárneho zaobchádzania s vecami, hospodárneho správania sa vo

Svojom okolí (domácnosť, škola, obec).

2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

Celková kompetencia

Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov v osobných financiách.

Čiastková kompetencia 1: Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia.

Čiastková kompetencia 2: Nájsť a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov.

Čiastková kompetencia 3: Posúdiť význam boja proti korupcii, ochrany proti praniu špinavých peňazí a ochrany finančných záujmov EÚ

Čiastková kompetencia 4: Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a dôsledkov

Čiastková kompetencia 5: Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach

Čiastková kompetencia 6: Stručne zhrnúť hlavné nástroje na ochranu spotrebiteľov.

Čiastková kompetencia 1: Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia.

Očakávania, že žiak je schopný:

Uviesť príklady finančných rozhodnutí a ich možných dôsledkov.

Čiastková kompetencia 2: Nájsť a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov.

Očakávania, že žiak je schopný:

Uviesť príklady, prečo sa oplatí jednotlivcovi byť dobre finančne informovaný. Opísať zdroje finančných informácií.

Čiastková kompetencia 3: Posúdiť význam boja proti korupcii, ochrany proti praniu špinavých peňazí a ochrany finančných záujmov EÚ

Očakávania, že žiak je schopný:

Navrhnuť spôsoby riešenia situácií, v ktorých sa stretli s klamstvom, podvodom, nečestným správaním

Čiastková kompetencia 4: Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a dôsledkov.

Očakávania, že žiak je schopný:

Zoradiť osobné želania/potreby podľa ich dôležitosti.

Stanoviť si merateľné krátkodobé finančné ciele.

Čiastková kompetencia 5: Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach

Očakávania, že žiak je schopný:

Uviesť jednoduché príklady, ako sa môžu osobné informácie dostať k nepovolánym osobám.

Opísať možné dôsledky odhalenia vybraných osobných informácií.

Čiastková kompetencia 6: Stručne zhrnúť hlavné princípy ochrany spotrebiteľov

Očakávania, že žiak je schopný:

Uviesť príklady možností na vrátenie výrobkov v miestnych obchodoch.

Jednoducho opísať základné práva spotrebiteľov.

3. Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb – príjem a práca

Celková kompetencia

Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny. Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu.

Čiastková kompetencia 1: Poznať a harmonizovať osobné, rodinné, spoločenské potreby.

Čiastková kompetencia 2: Zhodnotiť vzdelanostné a pracovné predpoklady z hľadiska uspokojovania životných potrieb a základné otázky úspešnosti vo finančnej oblasti

Čiastková kompetencia 3: Identifikovať zdroje osobných príjmov.

Čiastková kompetencia 1: Poznať a harmonizovať osobné, rodinné, spoločenské potreby

Očakávania, že žiak je schopný:

Pomenovať osobné a rodinné potreby.

Čiastková kompetencia 2: Zhodnotiť vzdelanostné a pracovné predpoklady z hľadiska uspokojovania životných potrieb a základné otázky úspešnosti vo finančnej oblasti.

Očakávania, že žiak je schopný:

Opísať vzťah povolanie – zamestnanie.

Vysvetliť príklady úspešnosti a neúspešnosti človeka v živote vo všeobecnosti

Čiastková kompetencia 3: Identifikovať zdroje osobných príjmov.

Očakávania, že žiak je schopný:

Opísať svoju predstavu, čo sú osobné príjmy človeka.

4. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi

Celková kompetencia

Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie hotovosti.

Čiastková kompetencia 1: Vypracovať osobný finančný plán.

Čiastková kompetencia 2: Popísať spôsob používania rôznych metód platenia.

Čiastková kompetencia 3: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe.

Čiastková kompetencia 5: Zvážiť príspevky na darcovstvo a filantropiu.

Čiastková kompetencia 1: Vypracovať osobný finančný plán.

Očakávania, že žiak je schopný:

Roztriediť výdavky na domácnosť a príjmy v domácnosti

Čiastková kompetencia 2: Popísať spôsob používania rôznych metód platenia.

Očakávania, že žiak je schopný:

Opísať, za čo všetko rodičia v domácnosti platia.

Vysvetliť používanie peňazí v bežných situáciách (hotovostná a bezhotovostná forma peňazí)

Čiastková kompetencia 3: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe.

Očakávania, že žiak je schopný:

Porovnať ceny rovnakého výrobku v dvoch rôznych obchodoch.

Uplatniť zodpovedné rozhodovanie, primerané osobnému veku, pri nákupe.

Čiastková kompetencia 5: Zvážiť príspevky na darcovstvo a filantropiu.

Očakávania, že žiak je schopný:

Opísať na jednoduchých príkladoch význam vzájomnej pomoci a charitatívnych aktivít.

5. Úver a dlh

Celková kompetencia

Udržanie výhodnosti, požičiavanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu.

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov.

Čiastková kompetencia 2: Zhodnotiť spôsoby, ako sa vyhnúť problémom so zdlžením alebo ako ich zvládnuť.

Čiastková kompetencia 3: Mať základné informácie o jednotlivých druhoch spotrebiteľských úverov.

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov.

Očakávania, že žiak je schopný:

Vymedziť situácie, kedy si človek predmety nakupuje a kedy si ich požičiava.

Zdôvodniť voľbu nákupu alebo požičania si predmetu.

Čiastková kompetencia 2: Zhodnotiť spôsoby, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením (predĺžením) alebo ako ich zvládnuť.

Očakávania, že žiak je schopný:

Porozprávať o tom, čo môže nastať pri požičiavaní si cenných predmetov alebo peňazí.

Opísať, aké vlastnosti by mal mať človek, ktorý si požičiava obľúbenú osobnú vec.

Opísať postup, ako si môže človek opätovne získať dôveru požičiavajúceho, ak stratil alebo poškodil požičanú vec.

Čiastková kompetencia 3: Mať základné informácie o jednotlivých druhoch spotrebiteľských úverov.

Očakávania, že žiak je schopný:

Vysvetliť, že peniaze sa dajú požičať vo finančných inštitúciách.

6. Sporenie a investovanie

Celková kompetencia

Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi.

Čiastková kompetencia 1: Diskutovať o tom, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite.

Čiastková kompetencia 2: Vysvetliť, akým spôsobom investovanie zhodnocuje majetok a pomáha pri plnení finančných cieľov.

Čiastková kompetencia 1: Diskutovať o tom, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite.

Očakávania, že žiak je schopný:

Opísať svoju predstavu o tom, ako človek môže sporiť.

Čiastková kompetencia 2: Vysvetliť, akým spôsobom investovanie zhodnocuje majetok a pomáha pri plnení finančných cieľov.

Očakávania, že žiak je schopný:

Uviesť svoju predstavu o tom, čo je možné považovať za investíciu. (zamerať sa aj na nemateriálnu stránku)

7. Riadenie rizika a poistenie

Celková kompetencia

Používanie primeraných stratégií riadenia rizík.

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť pojem riziko a pojem poistenie.

Čiastková kompetencia 2: Charakterizovať verejné poistenie a vysvetliť rozdiel medzi verejným a súkromným (komerčným) poistením.

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť pojem riziko a pojem poistenie

Očakávania, že žiak je schopný:

Uviesť príklady rizík, ktorým môžu čeliť jednotlivci a domácnosti.

Čiastková kompetencia 2: Charakterizovať verejné poistenie a vysvetliť rozdiel medzi verejným a súkromným (komerčným) poistením.

Očakávania, že žiak je schopný:

Vysvetliť, prečo sa ľudia potrebujú poistiť.

Na jednoduchých príkladoch názorne ukázať, ako poistenie funguje

ISCED 1

1.ročník

1. Človek vo sfére peňazí

Celková kompetencia: **Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybratie a stanovenie životných priorit a východísk zabezpečenia životných potrieb.**

Matematika

Čiastková kompetencia 1: Vyhodnotiť trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.

Očakávaná, že žiak je schopný: Pomenovať základné ľudské hodnoty. Opísať postavenie členov rodiny pri zabezpečovaní životných potrieb.(prirodzené čísla 1-20 - slovné úlohy, prirodzené čísla 1-20 - číselný rad, sčítanie a odčítanie - obor 0-20)

Čiastková kompetencia 2: Pochopiť vzťah ľudská práca – peniaze a etickú súvislosť medzi bohatstvom a chudobou. (sčítanie a odčítanie - obor 0-20)

Očakávaná, že žiak je schopný: Zhodnotiť svoje vlastné skúsenosti s prácami v domácnosti. Rozlíšiť na príkladoch zo svojho okolia, čo znamená byť bohatý alebo chudobný.

Čiastková kompetencia 3: Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

Očakávaná, že žiak je schopný: Uviesť príklady hospodárneho zaobchádzania s vecami, hospodárneho správania sa vo svojom okolí (domácnosť, škola, obec).(sčítanie a odčítanie - obor 0-20)

Etická výchova

Čiastková kompetencia 3: Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

Očakávaná, že žiak je schopný: Uviesť príklady hospodárneho zaobchádzania s vecami, hospodárneho správania sa vo svojom okolí (domácnosť, škola, obec).(Pravidlá podporujúce spolužitie v skupine)

2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

Celková kompetencia: **Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov v osobných financiách.**

Matematika

Čiastková kompetencia 1: Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia.

Očakávania, že žiak je schopný: Uviesť príklady finančných rozhodnutí a ich možných dôsledkov. (prirodzené čísla 1-20 - slovné úlohy , sčítanie - odčítanie - obor 0-20)

Čiastková kompetencia 2: Nájsť a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov.

Očakávania, že žiak je schopný: Uviesť príklady, prečo sa oplatí jednotlivcovi byť dobre finančne informovaný. Opísať zdroje finančných informácií. (prirodzené čísla 1-20 - slovné úlohy, prirodzené čísla 1-20 - zložené slovné úlohy)

Čiastková kompetencia 4: Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a dôsledkov.

Očakávania, že žiak je schopný: Zoradiť osobné želania/potreby podľa ich dôležitosti. Stanoviť si merateľné krátkodobé finančné ciele. (prirodzené čísla 1-20 -slovné úlohy (sporenie v pokladničke), sčítanie a odčítanie - odčítanie dvojciferného čísla v obore do 20 s rozkladom)

Čiastková kompetencia 6: Stručne zhrnúť hlavné princípy ochrany spotrebiteľov.

Očakávania, že žiak je schopný: Uviesť príklady možností na vrátenie výrobkov v miestnych obchodoch. Jednoducho opísať základné práva spotrebiteľov. (prirodzené čísla 1-20 - slovné úlohy (nakupovanie, eurá))

Etická výchova

Čiastková kompetencia 3: Posúdiť význam boja proti korupcii, ochrany proti praniu špinavých peňazí a ochrany finančných záujmov EÚ.

Očakávania, že žiak je schopný: Navrhnuť spôsoby riešenia situácií, v ktorých sa stretli s klamstvom, podvodom, nečestným správaním. (Prehodnocovanie negatívnych skutočností)

3. Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb - príjem a práca

Celková kompetencia: **Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny. Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu.**

Matematika

Čiastková kompetencia 1: Poznať a harmonizovať osobné, rodinné, spoločenské potreby.

Očakávania, že žiak je schopný: Pomenovať osobné a rodinné potreby. (prirodzené čísla 1-20 -slovné úlohy, sčítanie a odčítanie - obor 0-20)

Čiastková kompetencia 2: Zhodnotiť vzdelanostné a pracovné predpoklady z hľadiska uspokojovania životných potrieb a základné otázky úspešnosti vo finančnej oblasti.

Očakávania, že žiak je schopný: Opísať vzťah povolanie – zamestnanie.

Vysvetliť príklady úspešnosti a neúspešnosti človeka v živote vo všeobecnosti.
(prirodzené čísla 1-20 - číselný rad, prirodzené čísla 1-20 - slovné úlohy, sčítanie a odčítanie v obore 0-20)

Čiastková kompetencia 3: Identifikovať zdroje osobných príjmov.

Očakávania, že žiak je schopný: Opísať svoju predstavu, čo sú osobné príjmy človeka.
(prirodzené čísla 1-20- slovné úlohy, sčítanie a odčítanie v obore 0-20)

4. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi

Celková kompetencia: **Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie hotovosti.**

Matematika

Čiastková kompetencia 1: Vypracovať osobný finančný plán.

Očakávania, že žiak je schopný: Roztriediť výdavky na domácnosť a príjmy v domácnosti.
(riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie - CD Alík, sčítanie a odčítanie - obor 0-20, prirodzené čísla 1-20 - slovné úlohy)

Čiastková kompetencia 2: Popísať spôsob používania rôznych metód platenia.

Očakávania, že žiak je schopný: Opísať, za čo všetko rodičia v domácnosti platia. Vysvetliť používanie peňazí v bežných situáciách (hotovostná a bezhotovostná forma peňazí).
(prirodzené čísla 1-20 - slovné úlohy, sčítanie a odčítanie - obor 0-20)

Čiastková kompetencia 5: Zvážiť príspevky na darcovstvo a filantropiu.

Očakávania, že žiak je schopný: Opísať na jednoduchých príkladoch význam vzájomnej pomoci a charitatívnych aktivít. (prirodzené čísla 1-20 - slovné úlohy, usporiadanie čísel)

Etická výchova

Čiastková kompetencia 5: Zvážiť príspevky na darcovstvo a filantropiu.

Očakávania, že žiak je schopný: Opísať na jednoduchých príkladoch význam vzájomnej pomoci a charitatívnych aktivít. (Priятие podpory a pomoci od iných ľudí)

5. Úver a dlh

Celková kompetencia:

Udržanie výhodnosti, požičiavanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu.

Matematika

Čiastková kompetencia 2: Zhodnotiť spôsoby, ako sa vyhnúť problémom so zadĺžením (predĺžením) alebo ako ich zvládnuť.

Očakávania, že žiak je schopný: Porozprávať o tom, čo môže nastať pri požičiavaní si cenných predmetov alebo peňazí. (riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie - CD Alík, sčítanie a odčítanie v obore 0-20, prirodzené čísla 1 -20 - slovné úlohy)

6. Sporenie a investovanie

Celková kompetencia: **Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi**

Matematika

Čiastková kompetencia 1: Diskutovať o tom, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite.
Očakávania, že žiak je schopný: Opísať svoju predstavu o tom, ako človek môže sporiť. (prirodzené čísla 1-20 -slovné úlohy, sčítanie a odčítanie -obor 0-20)

7. Riadenie rizika a poistenie

Celková kompetencia: **Používanie primeraných stratégií riadenia rizík.**

Matematika

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť pojem riziko a pojem poistenie.

Očakávania, že žiak je schopný: Uviesť príklady rizík, ktorým môžu čeliť jednotlivci a domácnosti. (prirodzené čísla 1-20 -slovné úlohy, prirodzené čísla 1-20 - zložené slovné úlohy)

Čiastková kompetencia 2: Charakterizovať verejné poistenie a vysvetliť rozdiel medzi verejným a súkromným (komerčným) poistením.

Očakávania, že žiak je schopný: Vysvetliť, prečo sa ľudia potrebujú poistiť.

Na jednoduchých príkladoch názorne ukázať, ako poistenie funguje. (prirodzené čísla 1-20 - slovné úlohy, sčítanie a odčítanie - obor 0-20)

2. ročník

1. Človek vo sfére peňazí

Celková kompetencia

Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybratie a stanovenie životných priorit a východísk zabezpečenia životných potrieb.

Matematika

Čiastková kompetencia 3: Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

Očakávania, že žiak je schopný: Uviesť príklady hospodárneho zaobchádzania s vecami, hospodárneho správania sa vo Svojom okolí (domácnosť, škola, obec).
(slovné úlohy, matematické operácie na sčítanie a odčítanie)

Slovenský jazyk

Čiastková kompetencia 2: Pochopiť vzťah ľudská práca – peniaze a etickú súvislosť medzi bohatstvom a chudobou

Očakávania, že žiak je schopný: Zhodnotiť svoje vlastné skúsenosti s prácami v domácnosti. Rozlíšiť na príkladoch zo svojho okolia, čo znamená byť bohatý alebo chudobný. (Rozprávame ako vyzerá svet okolo nás)

Slovenský jazyk – čítanie a písanie

Čiastková kompetencia 1: Vyhodnotiť trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.

Očakávania, že žiak je schopný: Pomenovať základné ľudské potreby a základné ľudské hodnoty. Opísať postavenie členov rodiny pri zabezpečovaní životných potrieb. (Ako čerešne oklamali chlapca)

Vlastiveda

Čiastková kompetencia 2: Pochopiť vzťah ľudská práca – peniaze a etickú súvislosť medzi bohatstvom a chudobou

Očakávania, že žiak je schopný: Zhodnotiť svoje vlastné skúsenosti s prácami v domácnosti. Rozlíšiť na príkladoch zo svojho okolia, čo znamená byť bohatý alebo chudobný. (Rodina a príbuzní)

Triednická hodina

Čiastková kompetencia 3: Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

Očakávania, že žiak je schopný: Uviesť príklady hospodárneho zaobchádzania s vecami, hospodárneho správania sa vo Svojom okolí (domácnosť, škola, obec). (Vzťah k školským potrebám).

Telesná výchova

Čiastková kompetencia 3: Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

Očakávania, že žiak je schopný: Uviesť príklady hospodárneho zaobchádzania s vecami, hospodárneho správania sa vo Svojom okolí (domácnosť, škola, obec).
(BOZ na hodinách telesnej výchovy)

Svet a ja

Čiastková kompetencia 1: Vyhodnotiť trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.

Očakávania, že žiak je schopný: Pomenovať základné ľudské potreby a základné ľudské hodnoty. Opísať postavenie členov rodiny pri zabezpečovaní životných potrieb.
(Medzil'udské vzťahy)

Etická výchova

Čiastková kompetencia 1: Vyhodnotiť trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.

Očakávania, že žiak je schopný: Pomenovať základné ľudské potreby a základné ľudské hodnoty. Opísať postavenie členov rodiny pri zabezpečovaní životných potrieb.
(Postoje a spôsobilosti medzil'udských vzťahov)

2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

Celková kompetencia

Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov v osobných financiách.

Matematika

Čiastková kompetencia 6: Stručne zhrnúť hlavné princípy ochrany spotrebiteľov

Očakávania, že žiak je schopný: Uviesť príklady možností na vrátenie výrobkov v miestnych obchodoch. Jednoducho opísať základné práva spotrebiteľov. (odčítanie jednociferného a dvojciferného čísla).

Slovenský jazyk

Čiastková kompetencia 4: Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a dôsledkov.

Očakávania, že žiak je schopný: Zoradiť osobné želania/potreby podľa ich dôležitosti. Stanoviť si merateľné krátkodobé finančné ciele. (Píšeme listy, želacie vety)

Čiastková kompetencia 5: Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach

Očakávania, že žiak je schopný: Uviesť jednoduché príklady, ako sa môžu osobné informácie dostať k nepovolánym osobám. Opísať možné dôsledky odhalenia vybraných osobných informácií. (Rozprávame, ako vyzerá svet okolo nás, Dorozumievame sa)

Informatická výchova

Čiastková kompetencia 2: Nájsť a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov.

Očakávania, že žiak je schopný: Uviesť príklady, prečo sa oplatí jednotlivcovi byť dobre finančne informovaný. Opísať zdroje finančných informácií.
(Skúmame internet)

Vlastiveda

Čiastková kompetencia 5: Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach

Očakávania, že žiak je schopný: Uviesť jednoduché príklady, ako sa môžu osobné informácie dostať k nepovolaným osobám.

Opísať možné dôsledky odhalenia vybraných osobných informácií.
(Spomíname na našich predkov)

Svet a ja

Čiastková kompetencia 4: Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a dôsledkov.

Očakávania, že žiak je schopný: Zoradiť osobné želania/potreby podľa ich dôležitosti. Stanoviť si merateľné krátkodobé finančné ciele. Zoradiť osobné želania/potreby podľa ich dôležitosti. (List Ježiškovi)

3. Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb – príjem a práca

Celková kompetencia

Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny. Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu.

Matematika

Čiastková kompetencia 1: Poznať a harmonizovať osobné, rodinné, spoločenské potreby

Očakávania, že žiak je schopný:

Pomenovať osobné a rodinné potreby.
(matematické operácie na sčítanie a odčítanie)

Čiastková kompetencia 2: Zhodnotiť vzdelanostné a pracovné predpoklady z hľadiska uspokojovania životných potrieb a základné otázky úspešnosti vo finančnej oblasti.

Očakávania, že žiak je schopný: Opísať vzťah povolanie – zamestnanie.

Vysvetliť príklady úspešnosti a neúspešnosti človeka v živote vo všeobecnosti
(vzťah medzi sčítaním a odčítaním, skúška správnosti)

Slovenský jazyk – čítanie a písanie

Čiastková kompetencia 2: Zhodnotiť vzdelanostné a pracovné predpoklady z hľadiska uspokojovania životných potrieb a základné otázky úspešnosti vo finančnej oblasti.

Očakávania, že žiak je schopný: Opísať vzťah povolanie – zamestnanie.

Vysvetliť príklady úspešnosti a neúspešnosti človeka v živote vo všeobecnosti
(Kominári – čierni chlapci)

Vlastiveda

Čiastková kompetencia 1: Poznať a harmonizovať osobné, rodinné, spoločenské potreby

Očakávania, že žiak je schopný: Pomenovať osobné a rodinné potreby.

(Rodina a príbuzní)

Prírodoveda

Čiastková kompetencia 1: Poznať a harmonizovať osobné, rodinné, spoločenské potreby

Očakávania, že žiak je schopný: Pomenovať osobné a rodinné potreby.

(Potrava ako zdroj energie)

Svet a ja

Čiastková kompetencia 2: Zhodnotiť vzdelanostné a pracovné predpoklady z hľadiska uspokojovania životných potrieb a základné otázky úspešnosti vo finančnej oblasti.

Očakávania, že žiak je schopný: Opísať vzťah povolanie – zamestnanie.

Vysvetliť príklady úspešnosti a neúspešnosti človeka v živote vo všeobecnosti

(Empatia, násilie a vandalizmus. Čo je droga, Tabak a alkohol)

Etická výchova

Čiastková kompetencia 1: Poznať a harmonizovať osobné, rodinné, spoločenské potreby .

Očakávania, že žiak je schopný: Pomenovať osobné a rodinné potreby.

(Vyjadrovanie citov, Iniciatíva)

4. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi

Celková kompetencia

Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie hotovosti.

Matematika

Čiastková kompetencia 2: Popísať spôsob používania rôznych metód platenia.

Očakávania, že žiak je schopný: Opísať, za čo všetko rodičia v domácnosti platia.

Vysvetliť používanie peňazí v bežných situáciách (hotovostná a bezhotovostná forma peňazí)

(slovné úlohy na sčítanie a odčítanie)

Čiastková kompetencia 3: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe.

Očakávania, že žiak je schopný: Porovnať ceny rovnakého výrobku v dvoch rôznych obchodoch. Uplatniť zodpovedné rozhodovanie, primerané osobnému veku, pri nákupe.

(porovnávanie čísel)

Čiastková kompetencia 1: Vypracovať osobný finančný plán.

Očakávania, že žiak je schopný: Roztriediť výdavky na domácnosť a príjmy v domácnosti (porovnávanie čísel, slovné úlohy).

Slovenský jazyk

Čiastková kompetencia 2: Popísať spôsob používania rôznych metód platenia.

Očakávania, že žiak je schopný: Opísať, za čo všetko rodičia v domácnosti platia.

Vysvetliť používanie peňazí v bežných situáciách (hotovostná a bezhotovostná forma peňazí)

(Prosba, poďakovanie)

Čiastková kompetencia 3: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe

Očakávania, že žiak je schopný: Porovnať ceny rovnakého výrobku v dvoch rôznych obchodoch. Uplatniť zodpovedné rozhodovanie, primerané osobnému veku, pri nákupe. (Opytovacie vety)

Slovenský jazyk – čítanie a písanie

Čiastková kompetencia 2: Popísať spôsob používania rôznych metód platenia.

Očakávania, že žiak je schopný: Opísať, za čo všetko rodičia v domácnosti platia. Vysvetliť používanie peňazí v bežných situáciách (hotovostná a bezhotovostná forma peňazí) (O troch grošoch)

Vlastiveda

Čiastková kompetencia 5: Zvážiť príspevky na darcovstvo a filantropiu.

Očakávania, že žiak je schopný: Opísať na jednoduchých príkladoch význam vzájomnej pomoci a charitatívnych aktivít. (Ako sa vyznať v okolí, Služby, kultúra a šport, História obce)

Svet a ja

Čiastková kompetencia 1: Vypracovať osobný finančný plán.

Očakávania, že žiak je schopný: Roztriediť výdavky na domácnosť a príjmy v domácnosti (Recyklácia, odpad v domácnosti)

Čiastková kompetencia 5: Zvážiť príspevky na darcovstvo a filantropiu.

Očakávania, že žiak je schopný: Opísať na jednoduchých príkladoch význam vzájomnej pomoci a charitatívnych aktivít. (Zdravotná príprava)

5. Úver a dlh

Celková kompetencia

Udržanie výhodnosti, požičiavanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu.

Matematika

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov.

Očakávania, že žiak je schopný: Vymedziť situácie, kedy si človek predmety nakupuje a kedy si ich požičiava. Zdôvodniť voľbu nákupu alebo požičania si predmetu. (zložené slovné úlohy)

Slovenský jazyk – čítanie a písanie

Čiastková kompetencia 2: Zhodnotiť spôsoby, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením (predĺžením) alebo ako ich zvládnuť.

Očakávania, že žiak je schopný: Porozprávať o tom, čo môže nastať pri požičiavaní si cenných predmetov alebo peňazí. Opísať, aké vlastnosti by mal mať človek, ktorý si požičiava obľúbenú osobnú vec. Opísať postup, ako si môže človek opätovne získať dôveru

požičiavajúceho, ak stratil alebo poškodil požičanú vec.
(Fumiko)

Svet a ja

Čiastková kompetencia 2: Zhodnotiť spôsoby, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením (predĺžením) alebo ako ich zvládnuť.

Očakávania, že žiak je schopný: Porozprávať o tom, čo môže nastať pri požičiavaní si cenných predmetov alebo peňazí. Opísať, aké vlastnosti by mal mať človek, ktorý si požičiava obľúbenú osobnú vec. Opísať postup, ako si môže človek opätovne získať dôveru požičiavajúceho, ak stratil alebo poškodil požičanú vec.
(Čo sú drogy, Alkohol a tabak)

Informatická výchova

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov.

Očakávania, že žiak je schopný: Vymedziť situácie, kedy si človek predmety nakupuje a kedy si ich požičiava. Zdôvodniť voľbu nákupu alebo požičania si predmetu. (Skúmame internet)

6. Sporenie a investovanie

Celková kompetencia

Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi.

Matematika

Čiastková kompetencia 1: Diskutovať o tom, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite.

Očakávania, že žiak je schopný: Opísať svoju predstavu o tom, ako človek môže sporiť.
(slovné úlohy)

Čiastková kompetencia 2: Vysvetliť, akým spôsobom investovanie zhodnocuje majetok a pomáha pri plnení finančných cieľov.

Očakávania, že žiak je schopný: Uviesť svoju predstavu o tom, čo je možné považovať za investíciu (zamerať sa aj na nemateriálnu stránku, slovné úlohy).

Prírodoveda

Čiastková kompetencia 1: Diskutovať o tom, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite.

Očakávania, že žiak je schopný: Opísať svoju predstavu o tom, ako človek môže sporiť.
(Deň vody)

7. Riadenie rizika a poistenie

Celková kompetencia

Používanie primeraných stratégií riadenia rizík.

Matematika

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť pojem riziko a pojem poistenie

Očakávaná, že žiak je schopný: Uviesť príklady rizík, ktorým môžu čeliť jednotlivci a domácnosti (slovné úlohy).

Slovenský jazyk

Čiastková kompetencia 2: Charakterizovať verejné poistenie a vysvetliť rozdiel medzi verejným a súkromným (komerčným) poistením.

Očakávaná, že žiak je schopný: Vysvetliť, prečo sa ľudia potrebujú poistiť.

Na jednoduchých príkladoch názorne ukázať, ako poistenie funguje.

(Tykanie, vykanie)

Svet a ja

Čiastková kompetencia 2: Charakterizovať verejné poistenie a vysvetliť rozdiel medzi verejným a súkromným (komerčným) poistením.

Očakávaná, že žiak je schopný:

Vysvetliť, prečo sa ľudia potrebujú poistiť.

Na jednoduchých príkladoch názorne ukázať, ako poistenie funguje. (Násilie a vandalizmus,

Čo sú drogy, rasizmus)

Vlastiveda

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť pojem riziko a pojem poistenie

Očakávaná, že žiak je schopný: Uviesť príklady rizík, ktorým môžu čeliť jednotlivci a domácnosti. (Rodina a príbuzní)

3. ročník

1. Človek vo sfére peňazí

Celková kompetencia

Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybrať a stanovenie životných priorít a východísk zabezpečenia životných potrieb.

Matematika

Čiastková kompetencia 1: Vyhodnotiť trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.

Očakávania, že žiak je schopný: Pomenovať základné ľudské potreby a základné ľudské hodnoty. Opísať postavenie členov rodiny pri zabezpečovaní životných potrieb. (Slovné úlohy, Počtové operácie – sčítanie, odčítanie, násobenie, delenie)

Čiastková kompetencia 2: Pochopiť vzťah ľudská práca – peniaze a etickú súvislosť medzi bohatstvom a chudobou.

Očakávania, že žiak je schopný: Zhodnotiť svoje vlastné skúsenosti s prácami v domácnosti. (Úlohy na porovnanie, Slovné úlohy) Rozlíšiť na príkladoch zo svojho okolia, čo znamená byť bohatý alebo chudobný. (Riešenie aplikačných úloh)

Čiastková kompetencia 3: Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

Očakávania, že žiak je schopný: Uviesť príklady hospodárneho zaobchádzania s vecami, hospodárneho správania sa vo svojom okolí (domácnosť, škola, obec) (Slovné úlohy)

Slovenský jazyk a literatúra

SJL

Čiastková kompetencia 1: Vyhodnotiť trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.

Očakávania, že žiak je schopný: Pomenovať základné ľudské hodnoty. Pomenovať základné ľudské potreby. (Vyjadrenie vlastnej túžby, Slovné druhy)

Čiastková kompetencia 2: Pochopiť vzťah ľudská práca – peniaze a etickú súvislosť medzi bohatstvom a chudobou.

Očakávania, že žiak je schopný: Zhodnotiť svoje vlastné skúsenosti s prácami v domácnosti. (Rozprávanie) Rozlíšiť na príkladoch zo svojho okolia, čo znamená byť bohatý alebo chudobný. (Rozprávanie)

Čiastková kompetencia 3: Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne

Očakávania, že žiak je schopný: Uviesť príklady hospodárneho zaobchádzania s vecami, hospodárneho správania sa vo svojom okolí (domácnosť, škola, obec) (Slovné druhy)

Čítanie

Čiastková kompetencia 2: Pochopiť vzťah ľudská práca – peniaze a etickú súvislosť medzi bohatstvom a chudobou.

Očakávaná, že žiak je schopný: Rozlíšiť na príkladoch zo svojho okolia, čo znamená byť bohatý alebo chudobný. (O bohatom palci, Bebek z Krásnej Hôrky)

Tvorivé čítanie

Čiastková kompetencia 2: Pochopiť vzťah ľudská práca – peniaze a etickú súvislosť medzi bohatstvom a chudobou.

Očakávaná, že žiak je schopný: Rozlíšiť na príkladoch zo svojho okolia, čo znamená byť bohatý alebo chudobný. (Rok v knihách – Leto - Mimočítankové čítanie, Ľudová slovesnosť-porekadlá, príslovia, ľudové rozprávky)

Prírodoveda

Čiastková kompetencia 1: Vyhodnotiť trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.

Očakávaná, že žiak je schopný: Pomenovať základné ľudské hodnoty. Pomenovať základné ľudské potreby. (Človek ako súčasť prírody)

Vlastiveda

Čiastková kompetencia 2: Pochopiť vzťah ľudská práca – peniaze a etickú súvislosť medzi bohatstvom a chudobou.

Očakávaná, že žiak je schopný: Rozlíšiť na príkladoch zo svojho okolia, čo znamená byť bohatý alebo chudobný. (Ako vznikali mestá, Slovensko)

Etická výchova

Čiastková kompetencia 1: Vyhodnotiť trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.

Očakávaná, že žiak je schopný: Pomenovať základné ľudské hodnoty. Pomenovať základné ľudské potreby. (Postoje a spôsobilosti medziľudských vzťahov, Pomoc, darovanie, delenie sa)

Čiastková kompetencia 3: Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne

Očakávaná, že žiak je schopný: Uviesť príklady hospodárneho zaobchádzania s vecami, hospodárneho správania sa vo svojom okolí (domácnosť, škola, obec) .

2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

Celková kompetencia

Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov v osobných financiách.

Matematika

Čiastková kompetencia 1: Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia.

Očakávania, že žiak je schopný: Uviesť príklady finančných rozhodnutí a ich možných dôsledkov. (Slovné úlohy, Riešenie aplikačných úloh)

Čiastková kompetencia 2: Nájsť a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov.

Očakávania, že žiak je schopný: Uviesť príklady, prečo sa oplatí jednotlivcovi byť dobre finančne informovaný. Opísať zdroje finančných informácií. (Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie)

Čiastková kompetencia 4: Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a dôsledkov.

Očakávania, že žiak je schopný: Zoradiť osobné želania/potreby podľa ich dôležitosti. Stanoviť si merateľné krátkodobé finančné ciele. (Úlohy na porovnávanie, Riešenie aplikačných úloh)

Slovenský jazyk a literatúra

SJL

Čiastková kompetencia 5: Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach

Očakávania, že žiak je schopný: Uviesť jednoduché príklady, ako sa môžu osobné informácie dostať k nepovolaným osobám. Opísať možné dôsledky odhalenia vybraných informácií. (Vizitka)

Čiastková kompetencia 6: Vedieť stručne zhrnúť hlavné princípy ochrany spotrebiteľov.

Očakávania, že žiak je schopný: Uviesť príklady možností na vrátenie výrobkov v miestnych obchodoch. Jednoducho opísať základné práva spotrebiteľov. (Reklama)

Čítanie

Čiastková kompetencia 3: Posúdiť význam boja proti korupcii, ochrany proti praniu špinavých peňazí a ochrany finančných záujmov EÚ

Očakávania, že žiak je schopný: Navrhnuť spôsoby riešenia situácií, v ktorých sa stretli s klamstvom, podvodom, nečestným správaním. (Bebek z Krásnej Hôrky)

Prírodoveda

Čiastková kompetencia 1: Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia.

Očakávania, že žiak je schopný: Uviesť príklady finančných rozhodnutí a ich možných dôsledkov. (Dôsledky znečistenia rôznych vodných zdrojov)

Vlastiveda

Čiastková kompetencia 5: Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach
Očakávania, že žiak je schopný: Uviesť jednoduché príklady, ako sa môžu osobné informácie dostať k nepovolaným osobám. Opísať možné dôsledky odhalenia vybraných informácií. (Hrady a zámky)

Etická výchova

Čiastková kompetencia 1: Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia.
Očakávania, že žiak je schopný: Uviesť príklady finančných rozhodnutí a ich možných dôsledkov. (Riešenie konfliktov)

Čiastková kompetencia 4: Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a dôsledkov.

Očakávania, že žiak je schopný: Zoradiť osobné želania/potreby podľa ich dôležitosti. Stanoviť si merateľné krátkodobé finančné ciele. (Empatia)

Informatická výchova

Čiastková kompetencia 2: Nájsť a vyhodnotiť informácie z rôznych zdrojov.
Očakávania, že žiak je schopný: Uviesť príklady, prečo sa oplatí jednotlivcovi byť dobre finančne informovaný. Opísať zdroje finančných informácií. (Komunikácia prostredníctvom IKT)

Čiastková kompetencia 5: Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach
Očakávania, že žiak je schopný: Uviesť jednoduché príklady, ako sa môžu osobné informácie dostať k nepovolaným osobám. Opísať možné dôsledky odhalenia vybraných informácií. (Komunikácia prostredníctvom IKT)

Výlety a exkurzie

Čiastková kompetencia 1: Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia.
Očakávania, že žiak je schopný: Uviesť príklady finančných rozhodnutí a ich možných dôsledkov.

3. Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb – príjem a práca

Celková kompetencia:

Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny. Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu.

Matematika

Čiastková kompetencia 1: Poznať a harmonizovať osobné, rodinné, spoločenské potreby.
Očakávania, že žiak je schopný: Pomenovať osobné a rodinné potreby. (Slovné úlohy)

Čiastková kompetencia 3: Identifikovať zdroje osobných príjmov.

Očakávaná, že žiak je schopný: Opísať svoju predstavu, čo sú to osobné príjmy človeka. (Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 10 000)

Slovenský jazyk a literatúra

Čiastková kompetencia 2: Zhodnotiť vzdelanostné a pracovné predpoklady z hľadiska uspokojovania životných potrieb a základné otázky úspešnosti vo finančnej oblasti.

Očakávaná, že žiak je schopný: Opísať vzťah povolanie – zamestnanie. Vysvetliť príklady úspešnosti a neúspešnosti človeka v živote vo všeobecnosti. (Diskusia- názor)

Čítanie

Čiastková kompetencia 1: Poznať a harmonizovať osobné, rodinné a spoločenské potreby.

Očakávaná, že žiak je schopný: Pomenovať osobné a rodinné potreby. (Slávnosť u Pipi Dlhej Pančuchy, Otcovská rada)

Čiastková kompetencia 2: Zhodnotiť vzdelanostné a pracovné predpoklady z hľadiska uspokojovania životných potrieb a základné otázky úspešnosti vo finančnej oblasti.

Očakávaná, že žiak je schopný: Opísať vzťah povolanie – zamestnanie. Vysvetliť príklady úspešnosti a neúspešnosti človeka v živote vo všeobecnosti (Dievčatko so zápalkami, Malá veľká čitateľka, Zelené ríbezle)

Tvorivé čítanie

Čiastková kompetencia 2: Zhodnotiť vzdelanostné a pracovné predpoklady z hľadiska uspokojovania životných potrieb a základné otázky úspešnosti vo finančnej oblasti.

Očakávaná, že žiak je schopný: Opísať vzťah povolanie – zamestnanie. Vysvetliť príklady úspešnosti a neúspešnosti človeka v živote vo všeobecnosti (Portrét autora)

Prírodoveda

Čiastková kompetencia 1: Poznať a harmonizovať osobné, rodinné a spoločenské potreby.

Očakávaná, že žiak je schopný: Pomenovať osobné a rodinné potreby. (Človek ako súčasť prírody, Spoločenstvo – základ života v prírode,)

Etická výchova

Čiastková kompetencia 1: Poznať a harmonizovať osobné, rodinné a spoločenské potreby.

Očakávaná, že žiak je schopný: Pomenovať osobné a rodinné potreby. (Postoje a spôsobilosti medziľudských vzťahov)

Čiastková kompetencia 3: Identifikovať zdroje osobných príjmov.

Očakávaná, že žiak je schopný: Opísať svoju predstavu, čo sú to osobné príjmy človeka. (Postoje a spôsobilosti medziľudských vzťahov)

Výtvarná výchova

Čiastková kompetencia 1: Poznať a harmonizovať osobné, rodinné a spoločenské potreby.

Očakávaná, že žiak je schopný: Pomenovať osobné a rodinné potreby. (Podnety z rôznych oblastí / Poznávanie sveta)

Triednická hodina

Čiastková kompetencia 3: Zhodnotiť vzdelanostné a pracovné predpoklady z hľadiska uspokojovania životných potrieb a základné otázky úspešnosti vo finančnej oblasti

Očakávaná, že žiak je schopný: Opísať vzťah povolanie - zamestnanie. Vysvetliť príklady úspešnosti a neúspešnosti človeka v živote vo všeobecnosti.

4. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi

Celková kompetencia

Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie hotovosti.

Matematika

Čiastková kompetencia 1: Vypracovať osobný finančný plán

Očakávaná, že žiak je schopný: Roztriediť výdavky na domácnosť a príjmy v domácnosti. (Úlohy na porovnávanie, Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie)

Čiastková kompetencia 2: Popísať spôsob používania rôznych metód platenia.

Očakávaná, že žiak je schopný: Opísať, za čo všetko rodičia v domácnosti platia. Vysvetliť používanie peňazí v bežných situáciách (hotovostná a bezhotovostná forma peňazí). (Slovné úlohy, Počtové operácie – sčítanie, odčítanie, násobenie, delenie)

Čiastková kompetencia 3: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe.

Očakávaná, že žiak je schopný: Porovnať ceny rovnakého výrobku v dvoch rôznych obchodoch. Uplatniť zodpovedné rozhodovanie, primerané osobnému veku, pri nákupe. (Úlohy na porovnávanie)

Slovenský jazyk a literatúra

Čiastková kompetencia 3: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe.

Očakávaná, že žiak je schopný: Porovnať ceny rovnakého výrobku v dvoch rôznych obchodoch. Uplatniť zodpovedné rozhodovanie, primerané osobnému veku, pri nákupe. (Slovné druhy)

Čítanie

Čiastková kompetencia 5: Zvážiť príspevky na darcovstvo a filantropiu.

Očakávaná, že žiak je schopný: Opísať na jednoduchých príkladoch význam vzájomnej pomoci a charitatívnych aktivít. (Dievčatko so zápalkami)

Etická výchova

Čiastková kompetencia 5: Zvážiť príspevky na darcovstvo a filantropiu.

Očakávaná, že žiak je schopný: Opísať, ktoré charitatívne organizácie žiak vo svojom okolí pozná. (Pomoc, darovanie, delenie sa)

Informatická výchova

Čiastková kompetencia 3: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe.

Očakávaná, že žiak je schopný: Porovnať ceny rovnakého výrobku v dvoch rôznych obchodoch. (Komunikácia prostredníctvom IKT)

Výlety a exkurzie

Čiastková kompetencia 3: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe.

Očakávaná, že žiak je schopný: Porovnať ceny rovnakého výrobku v dvoch rôznych obchodoch. Uplatniť zodpovedné rozhodovanie, primerané osobnému veku, pri nákupe.

5. Úver a dlh

Matematika

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov.

Očakávaná, že žiak je schopný: Opísať situácie, kedy si človek peniaze/ predmety nakupuje a kedy si ich požičiava. Popísať dôsledky oboch možností.(Riešenie aplikačných úloh)

Slovenský jazyk a literatúra

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov.

Očakávaná, že žiak je schopný: Opísať situácie, kedy si človek peniaze/ predmety nakupuje a kedy si ich požičiava. Popísať dôsledky oboch možností. (Reklama)

Čítanie

Čiastková kompetencia 3: Mať základné informácie o jednotlivých druhoch spotrebiteľských úverov.

Očakávaná, že žiak je schopný: Vysvetliť, že peniaze sa dajú požičať vo finančných inštitúciách.(O zelenom vodníkovi)

Anglický jazyk

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov.

Očakávaná, že žiak je schopný: Opísať situácie, kedy si človek peniaze/ predmety nakupuje a kedy si ich požičiava. Popísať dôsledky oboch možností. (Rodina a spoločnosť)

Vlastiveda

Čiastková kompetencia 3: Mať základné informácie o jednotlivých druhoch spotrebiteľských úverov.

Očakávaná, že žiak je schopný: Vysvetliť, že peniaze sa dajú požičať vo finančných inštitúciách. (Slávne mestá)

Etická výchova

Čiastková kompetencia 2: Zhodnotiť spôsoby, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením (predlžením) alebo ako ich zvládnuť.

Očakávaná, že žiak je schopný: Porozprávať o tom, čo môže nastať pri požičaní si cenných predmetov alebo peňazí. Opísať, aké vlastnosti by mal mať človek, ktorý si požičia obľúbenú osobnú vec. Opísať postup, ako si môže človek opätovne získať dôveru požičiavajúceho, ak stratil alebo poškodil požičanú osobnú vec.

Informatická výchova

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov.

Očakávaná, že žiak je schopný: Vymedziť situácie, kedy si človek predmety nakupuje a kedy si ich požičiava. Zdôvodniť voľbu nákupu alebo požičania si predmetu. (Komunikácia prostredníctvom IKT).

6. Sporenie a investovanie

Matematika

Čiastková kompetencia 1: Diskutovať o tom, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite.

Očakávaná, že žiak je schopný: Opísať svoju predstavu o tom, ako človek môže sporiť. (Slovné úlohy)

Čiastková kompetencia 2: Vysvetliť, akým spôsobom investovanie zhodnocuje majetok a pomáha pri plnení finančných cieľov.

Očakávaná, že žiak je schopný: Uviesť svoju predstavu o tom, čo je možné považovať za investíciu. (Riešenie aplikačných úloh)

Slovenský jazyk a literatúra

Čítanie

Čiastková kompetencia 2: Vysvetliť, akým spôsobom investovanie zhodnocuje majetok a pomáha pri plnení finančných cieľov.

Očakávaná, že žiak je schopný: Uviesť svoju predstavu o tom, čo je možné považovať za investíciu. (Ohňostroj pre deduška)

Anglický jazyk

Čiastková kompetencia 2: Vysvetliť, akým spôsobom investovanie zhodnocuje majetok a pomáha pri plnení finančných cieľov.

Očakávaná, že žiak je schopný: Uviesť svoju predstavu o tom, čo je možné považovať za investíciu. (Domov a bývanie)

Triednická hodina

Čiastková kompetencia 1: Diskutovať o tom, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite.

Očakávania, že žiak je schopný: Opísať svoju predstavu o tom, ako človek môže sporiť.

7. Riadenie rizika a poistenie

Prírodoveda

Čiastková kompetencia 2: Charakterizovať verejné poistenie a vysvetliť rozdiel medzi verejným a súkromným (komerčným) poistením .

Očakávania, že žiak je schopný: Vysvetliť , prečo sa ľudia potrebujú poistiť .Na jednoduchých príkladoch názorne ukázať , ako poistenie funguje . (Človek ako súčasť prírody)

4. ročník

1. Človek vo sfére peňazí

Celková kompetencia

Posúdenie významu trvalých životných hodnôt, zváženie vplyvu peňazí na ich zachovávanie a na základe toho vybratie a stanovenie životných priorit a východísk zabezpečenia životných potrieb.

Matematika

Čiastková kompetencia 1: Vyhodnotiť trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi Životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia

Očakávania, že žiak je schopný: Pomenovať základné ľudské potreby a základné ľudské hodnoty. (Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie) Opísať postavenie členov rodiny pri zabezpečovaní životných potrieb. (Slovné úlohy, početové operácie – sčítanie, odčítanie, násobenie, delenie)

Čiastková kompetencia 2: Pochopiť vzťah ľudská práca – peniaze a etickú súvislosť medzi bohatstvom a chudobou.

Očakávania, že žiak je schopný: Zhodnotiť svoje vlastné skúsenosti s prácami v domácnosti. (Poradie početových operácií) Rozlíšiť na príkladoch zo svojho okolia, čo znamená byť bohatý alebo chudobný. (Banka, bankomat)

Slovenský jazyk a literatúra

Čiastková kompetencia 3: Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

Očakávania, že žiak je schopný: Uviesť príklady hospodárneho zaobchádzania s vecami, hospodárneho správania sa vo svojom okolí (domácnosť, škola, obec). (O knihách a čítaní, O hre so slovami a písmenami, Diskusia, názor)

Prírodoveda

Čiastková kompetencia 1: Vyhodnotiť trvalé životné hodnoty a osvojiť si vzťah medzi Životnými potrebami a financiami ako prostriedku ich zabezpečenia.

Očakávania, že žiak je schopný: Pomenovať základné ľudské potreby a základné ľudské hodnoty. (Človek ako súčasť prírody)

Informatická výchova

Čiastková kompetencia 3: Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

Očakávania, že žiak je schopný: Uviesť príklady hospodárneho zaobchádzania s vecami, hospodárneho správania sa vo svojom okolí (domácnosť, škola, obec). (Princípy fungovania IKT)

Výtvarná výchova

Čiastková kompetencia 2: Pochopiť vzťah ľudská práca – peniaze a etickú súvislosť medzi bohatstvom a chudobou

Očakávania, že žiak je schopný: Zhodnotiť svoje vlastné skúsenosti s prácami v domácnosti. (Podnety rôznych oblastí poznávania sveta)

Telesná výchova

Čiastková kompetencia 3: Osvojiť si, čo znamená žiť hospodárne.

Očakávaná, že žiak je schopný: Uviesť príklady hospodárneho zaobchádzania s vecami, hospodárneho správania sa vo svojom okolí (domácnosť, škola, obec). (Základné poznatky z TEV – úlohy, zásady, význam, BOZ na hodinách TEV)

Tvorivé čítanie

Čiastková kompetencia 2: Pochopiť vzťah ľudská práca – peniaze a etickú súvislosť medzi bohatstvom a chudobou

Očakávaná, že žiak je schopný: Zhodnotiť svoje vlastné skúsenosti s prácami v domácnosti. (Mimočítankové čítanie) Rozlíšiť na príkladoch zo svojho okolia, čo znamená byť bohatý alebo chudobný. (Povesti, Tomáš Janovic – život a dielo)

2. Finančná zodpovednosť a prijímanie rozhodnutí

Celková kompetencia

Používanie spoľahlivých informácií a rozhodovacích procesov v osobných financiách.

Matematika

Čiastková kompetencia 1: Prevziať zodpovednosť za osobné finančné rozhodnutia.

Očakávaná, že žiak je schopný: Uviesť príklady finančných rozhodnutí a ich možných dôsledkov. (Viacciferné čísla)

Čiastková kompetencia 4: Prijímať finančné rozhodnutia zvažovaním alternatív a dôsledkov.

Očakávaná, že žiak je schopný: Zoradiť osobné želania/potreby podľa ich dôležitosti. Stanoviť si merateľné krátkodobé finančné ciele. (Násobenie a delenie prirodzených čísel v obore malej násobilky)

Čiastková kompetencia 5: Určiť rôzne spôsoby komunikácie o finančných záležitostiach

Očakávaná, že žiak je schopný: Uviesť jednoduché príklady, ako sa môžu osobné informácie dostať k nepovolánym osobám. Opísať možné dôsledky odhalenia vybraných osobných informácií. (Banka, bankomat)

3. Zabezpečenie peňazí pre uspokojovanie životných potrieb – príjem a práca

Celková kompetencia

Porozumenie a orientovanie sa v zabezpečovaní životných potrieb jednotlivca a rodiny. Vyhodnotenie vzťahu práce a osobného príjmu.

Matematika

Čiastková kompetencia 3: Identifikovať zdroje osobných príjmov.

Očakávaná, že žiak je schopný: Opísať svoju predstavu, čo sú osobné príjmy človeka. (Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel do 10 000)

Prírodoveda

Čiastková kompetencia 1: Poznať a harmonizovať osobné, rodinné, spoločenské potreby

Očakávania, že žiak je schopný: Pomenovať osobné a rodinné potreby. (Zdroje elektrickej energie. Význam elektrickej energie pre človeka)

4. Plánovanie a hospodárenie s peniazmi

Celková kompetencia

Organizovanie osobných financií a používanie rozpočtu na riadenie hotovosti.

Matematika

Čiastková kompetencia 2: Popísať spôsob používania rôznych metód platenia.

Očakávania, že žiak je schopný: Opísať, za čo všetko rodičia v domácnosti platia. (Slovné úlohy, Úlohy na porovnávanie) Vysvetliť používanie peňazí v bežných situáciách (hotovostná a bezhotovostná forma peňazí)

Čiastková kompetencia 3: Uplatniť spotrebiteľské zručnosti pri zodpovednom rozhodovaní o nákupe.

Očakávania, že žiak je schopný: Porovnať ceny rovnakého výrobku v dvoch rôznych obchodoch. Uplatniť zodpovedné rozhodovanie, primerané osobnému veku, pri nákupe. (Riešenie aplikačných úloh a úloh rozvíjajúcich špecifické matematické myslenie)

Pracovné vyučovanie

Čiastková kompetencia 1: Vypracovať osobný finančný plán.

Očakávania, že žiak je schopný: Roztriediť výdavky na domácnosť a príjmy v domácnosti. (Tvorivé využitie technických materiálov, Papier a kartón)

Tvorivé čítanie a písanie

Čiastková kompetencia 5: Zvážiť príspevky na darcovstvo a filantropiu.

Očakávania, že žiak je schopný: Opísať na jednoduchých príkladoch význam vzájomnej pomoci a charitatívnych aktivít. (Povesti)

5. Úver a dlh

Celková kompetencia

Udržanie výhodnosti, požičiavanie za priaznivých podmienok a zvládanie dlhu.

Matematika

Čiastková kompetencia 3: Mať základné informácie o jednotlivých druhoch spotrebiteľských úverov.

Očakávania, že žiak je schopný: Vysvetliť, že peniaze sa dajú požičať vo finančných inštitúciách. (Banka, bankomat)

Etická výchova

Čiastková kompetencia 1: Identifikovať náklady a prínosy jednotlivých typov úverov.

Očakávania, že žiak je schopný: Vymedziť situácie, kedy si človek predmety nakupuje a kedy si ich požičiava. Zdôvodniť voľbu nákupu alebo požičania si predmetu. (Sociálne postoje a zručnosti v medziľudských vzťahoch.)

Čiastková kompetencia 2: Zhodnotiť spôsoby, ako sa vyhnúť problémom so zadlžením (predĺžením) alebo ako ich zvládnuť.

Očakávania, že žiak je schopný: Porozprávať o tom, čo môže nastať pri požičiavaní si cenných predmetov alebo peňazí. Opísať, aké vlastnosti by mal mať človek, ktorý si požičiava

oblúbenú osobnú vec. Opísať postup, ako si môže človek opätovne získať dôveru požičiavajúceho, ak stratil alebo poškodil požičanú vec. (Reálne a zobrazené vzory)

6. Sporenie a investovanie

Celková kompetencia

Aplikácia rôznych investičných stratégií, ktoré sú v súlade s osobnými cieľmi.

Matematika

Čiastková kompetencia 1: Diskutovať o tom, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite.

Očakávaná, že žiak je schopný: Opísať svoju predstavu o tom, ako človek môže sporiť. (Sčítanie a odčítanie prirodzených čísel v obore do 10 000, Písomné sčítanie a odčítanie)

Triednická hodina

Čiastková kompetencia 2: Vysvetliť, akým spôsobom investovanie zhodnocuje majetok a pomáha pri plnení finančných cieľov.

Očakávaná, že žiak je schopný: Uviesť svoju predstavu o tom, čo je možné považovať za investíciu (zamerať sa aj na nemateriálnu stránku).

Etická výchova

Čiastková kompetencia 1: Diskutovať o tom, ako sporenie prispieva k finančnej prosperite.

Očakávaná, že žiak je schopný: Opísať svoju predstavu o tom, ako človek môže sporiť. (Rozvoj tvorivosti a iniciatívy)

7. Riadenie rizika a poistenie

Celková kompetencia

Používanie primeraných stratégií riadenia rizík.

Matematika

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť pojem riziko a pojem poistenie

Očakávaná, že žiak je schopný: Uviesť príklady rizík, ktorým môžu čeliť jednotlivci a domácnosti. (Násobenie a delenie v obore malej násobilky)

Pracovné vyučovanie

Čiastková kompetencia 1: Vysvetliť pojem riziko a pojem poistenie

Očakávaná, že žiak je schopný: Uviesť príklady rizík, ktorým môžu čeliť jednotlivci a domácnosti. (Elektrický obvod, Zdroje elektrickej energie)